

DIRK FRIEDRICH JUNCKER

(Rotterdam 4 november 1907 – Pakan Baroe 8 maart 1945)

Op 4 mei 2021 schreef ik een eerbetoon aan mijn oudoom Dick Juncker. Vandaag 15 augustus 2022 heb ik die aangevuld met nieuwe informatie. Dick was een van de twee broers van mijn oma Ella Pestman Koning- Juncker. Hij overleefde als krijgsgevangene in het toenmalige Indië één van de grootste scheepsrampen uit de geschiedenis, die van de Junyo Maru. Vervolgens werd hij te werk gesteld aan de Pakan Baroe-spoorlijn op Sumatra en bezweek daar op 8 maart 1945 aan alle ontberingen.

Kindertijd

Dick (Dirk Friedrich) Juncker werd op 4 november 1907 in Rotterdam geboren. Hij was de oudste zoon van Jan (Johann Michaël) Juncker en Paulien (Paulina Jacoba) Wiggers. Vader Jan (mijn overgrootvader) was oprichter van de Juncker Rijwielfabriek in Apeldoorn. Moeder Paulien was een lieve maar eenvoudige vrouw die de carrière van haar echtgenoot niet bij fietste.

Paulien Juncker-Wiggers

Jan Juncker sr.

Ze was zo ongelukkig dat ze een zelfmoordpoging deed, men kon haar net behoeden van een sprong van een balkon. Ze besloot er vandoor te gaan met de pianoleraar, met hem dook zij min of meer onder in België. Haar echtgenoot achterlatend met vijf jonge kinderen. Na het vertrek van Paulien kwamen gouvernantes in huize Juncker, en werden de kinderen naar kostscholen in Europa gestuurd.

gezin Juncker, augustus 1921

Dochter Ella, mijn oma, zocht haar moeder soms toch stiekem per trein op in België. Paulien kreeg met haar vriend nog twee zonen. Hun financiële situatie was allesbehalve rooskleurig. Het sierde mijn overgrootvader dat hij haar tegemoet kwam door bijvoorbeeld een nieuwe winterjas te sturen.

De pianoleraar heeft nog aan de deur gestaan bij mijn opa Pestman Koning in Rotterdam. Hij wilde geld lenen. Zo geschiedde. De lening werd nooit afbetaald.

Van de weeromstuit haalde met name Dick van alles aan kattenkwaad uit. Hij verstopte rauwe eieren in de paraplu van pianoleraar nummer twee, stak brievenbussen in de fik, en ging via het luik in het souterrain stiekem op stap. Hij hield van het leven en van de meisjes. Meerdere keren moest mijn overgrootvader hem bij het politiebureau ophalen. De maat was vol toen Dick een dienstmeisje zwanger had gemaakt. Nadien heeft mijn overgrootvader zich er overigens op toegelegd dienstmeisjes aan te nemen die vooral erg lelijk waren.

Dick Juncker

Nederlands Indië

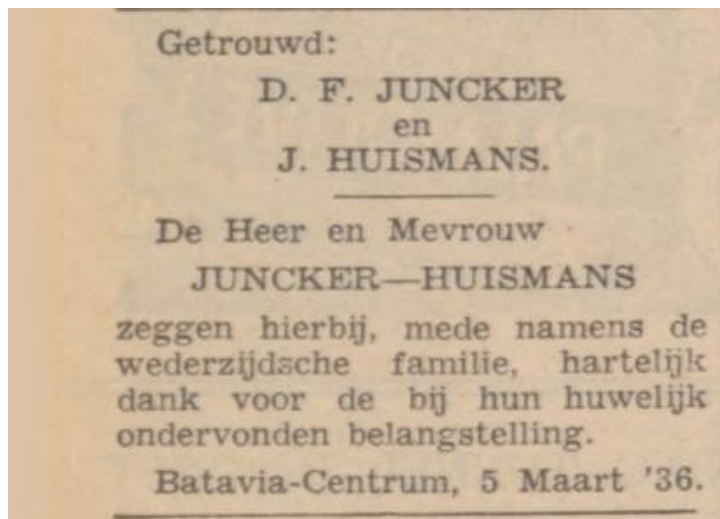
Dick werd in juli 1933 naar Indië gestuurd, zoals zovele Nederlandse jongens die 'niet wilden deugen'. Hij werd verkoper bij de handelsfirma Lindeteves Stokvis in Batavia. Volgens overlevering op de afdeling Autozaken.

Lindeteves Stokvis te Batavia

Dick op de motor in Indië

Op 5 maart 1936 Dick trouwde met Joki Huismans, een schat van een vrouw. Zij was Nederlandse van afkomst en woonde met haar ouders in Batavia.¹

Dick kwam af en toe met verlof naar Nederland. Dan bracht hij prachtigste cadeaus mee voor zijn zus Ella (mijn oma) en zijn twee nichtjes (mijn moeder Ellen en haar tweelingzusje Ineke). Het geld daarvoor 'leende' hij bij mijn oma, die dat nooit terugzag.

In Indië kreeg Dick een motorongeluk waarbij hij een hersenbeschadiging opliep. Zijn vader ging met hem naar de beste hersenchirurg in Nederland, maar die kon niets voor Dick doen. Misschien is dat wel de reden geweest waarom Dick KNIL-militair werd, rang Luitenant-Soldaat bij de Infanterie. Op 8 maart 1942 werd hij gevangen genomen. Vervolgens zat hij in drie verschillende kampen op Java.

Half september 1944 maakte hij deel uit van een grote groep die zou worden overgebracht naar een kamp op Sumatra. Samen met ongeveer 2.500 Amerikaanse, Britse en Nederlandse krijgsgevangenen en 4.200 Indonesische dwangarbeiders zat Dick op het Japanse vrachtschip de *Junyo Maru*.

De geallieerden hadden de opdracht gekregen om Japanse vrachtschepen te vernietigen die zorgden voor de bevoorrading van Indië. Bij vervoer van krijgsgevangenen, zo was afgesproken bij de Conventie van Genève in 1942, zou een rood kruis zichtbaar moeten zijn op een schip. De geallieerden lieten zo'n schip dan met rust. Maar de Japanners laptten die afspraak aan hun laars.

Op 18 september 1944 vuurde de Britse onderzeeboot HMS Tradewind torpedo's af op de *Junyo Maru*. Vier daarvan troffen doel. Binnen een half uur verdween het gehele schip in zee. Zeker 5.600 mensen kwamen om. Naar schatting 880 mensen overleefden deze ramp. Dit drama ging de geschiedenis in als een van de grootste scheepsrampen uit de geschiedenis. ²

Java Party 23

30-5-2015

Naamlijst 657 Nederlanders
(alleen de overlevenden van de scheepsramp)

Junyo Maru (Batavia 15-9-1944, Padang 16-9-1944)

Bron: NRK-Archief 3820

STB=Stamboeknummer

NAAM	RANG	STB
Jamlaay, J.	sld	
Jan, K.B.	sld	
Jansen, J.	sgt	
Jaroschka Pohl, E.P.von	sld	2494
Jong, C.	burger	19222/D
Jongenburger, J.	sgt inf	138898
Juncker, D.F.	sld aad	204607

Triest einde

Dick Juncker hoorde bij de ongeveer honderd Nederlandse overlevenden.

Hij werd alsnog naar Sumatra getransporteerd om daar aan de *Pakan Baroe-spoorlijn* te werk gesteld te worden. De omstandigheden waren meer dan erbarmelijk.

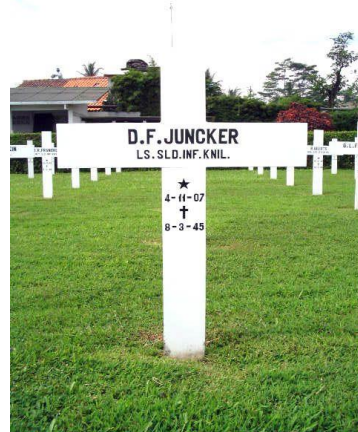
Een passage uit het indrukwekkende boek 'Op dood spoor; Het drama van de Pakan Baroespoorweg 1943-1945' van Henk Hovinga:

"De kampbevolking schommelt tussen de vijftien- en achttienhonderd gevangenen, van wie er de laatste maanden achthonderd liggen in één van de vijf ziekenbarakken. Eerst zijn dat er nog maar twee. Het aanvankelijke dodental van twee of drie per dag stijgt gestaag tot in de maand maart 1945 een record wordt bereikt van 114 doden. Daaronder zijn 54 ex-schipbreukelingen van de Junyo Maru en Van Waerwijck."

het kamp op Samara

Dirk Friedrich Juncker was één van die 54 mensen. Op 8 maart 1945 bezweek hij op 37-jarige leeftijd aan de gevolgen van een darmontsteking en malaria. Hij werd aanvankelijk begraven op een ereveld ergens op Sumatra, en later herbegraven op de erebegraafplaats Leuwigajah in Cimahi op Java.

Bij het Nationaal Archief vond ik twee jaar geleden de kampkaart van Dick.

311/112 24/03 185 23554 I 22/114

收容所 Camp	爪哇 第 8 15 号 1945年 3 月 15 日	番 No. 號	爪哇 第 204607 号
姓名 Name	Juncker, Dirk, Friederich	生年月日 Date of Birth	4-11-1907
国籍 Nationality	蘭	所属部隊 Unit	Staf A.A.D. Bandoeng N.I. 204607
階級身分 Rank	Soldat Infanterie 兵	捕獲年月日 Date of Capture	17.3.45
捕獲場所 Place of Capture	パンダナ	父ノ名 Father's Name	Juncker, Johan, Michael
本籍地 Place of Origin	Cengaran	母ノ名 Mother's Name	
通報先 Destination of Report	J. Juncker, Banderedjo 3, Cengaran	職業 Occupation	自衛隊員
		特記事項 Remark	

18136

補修欄 Other Informations
19.7.14. 死亡 7 表 発 3 号 204607 号
和 20 年 3 月 17 日 死亡 (JA 119 P 125)
20.3.45 急性腸炎兼マラリア(三日熱) - 死亡
昭和 20 年 2 月 2 日 発病
死亡場所 不明, 但シバカバカバカ 島東部 - 分所 伴 廣 康 者 疫 害 所
屍体処理 土葬 不明, シバカバカ 墓地 - 埋葬 (JA 119)

Onlangs was een Japanse kennis van een vriendin zo aardig om de tekst te vertalen. Niet alleen de gegevens op de kampkaart maar ook de aanhef van de brief van meneer T.M. ontroerde mij.

'Beste mevrouw Margreet de Broekert, Hij is gewoon de simpele kaart, maar dat geeft ons veel gedachten over zijn latere leven. Als Japanner bied ik mijn excuses aan en ik voel dat het mijn plicht is u te laten weten hoe uw oom aan zijn leven is gekomen. Dus hier zijn de details.

Jüncker Dirk Friederich, geboren op 4 november 1907, werd op 8 maart 1942 gevangen genomen. Beroep: arbeider bij autofabriek.

Naam kampfiliaal en reg.nr. 1 4000; 2e kamp van Java POW Camp 4071 Camp Branch Naam en reg nr. 2; 1e kamp van Java POW Camp 23114 Camp Branch Naam en reg nr. 3; 1e kamp van Maleis POW Camp 22117. Vertrokken om te worden overgebracht naar Maleis krijgsgevangenenkamp op 14 september 1944; Overleden om 2.30 uur op 8 maart 1945 (JA.119 P.125); Stierf aan enteritis en malaria (drie dagen koorts) op 8 maart 1945 (Begrafenis); ziek op 13 februari 1945; Plaats van overlijden: Ontvangststation voor patiënt op 1e Filiaal Kamp van Maleis Krijgsgevangenenkamp Pekanbaru Riau provincie Sumatra; Verwijdering van stoffelijke overschotten: Begrafenis. Begraven op begraafplaats Simpangampat Sumatra (JA24)

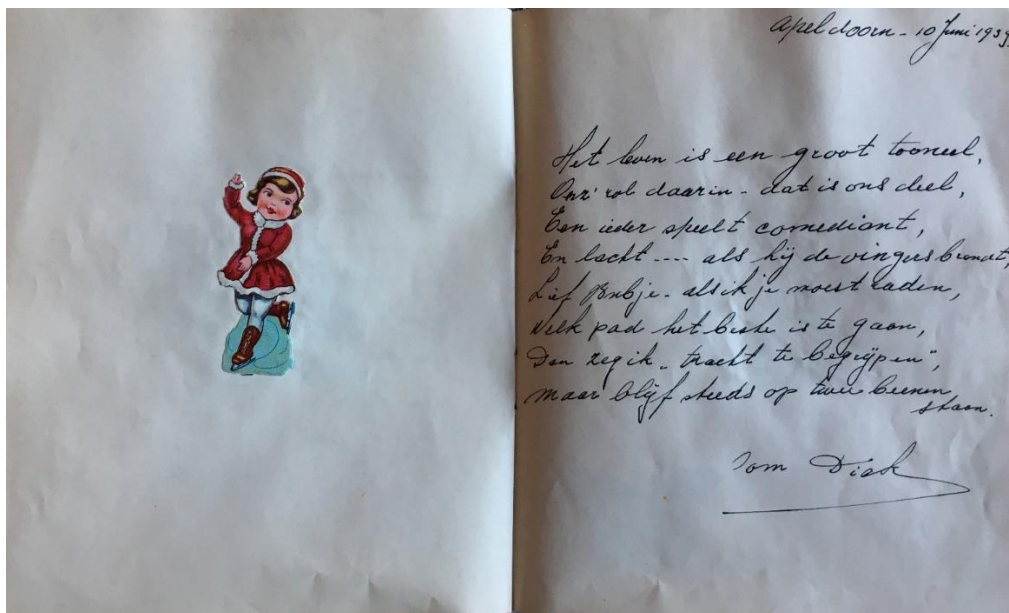
Hartelijk dank voor de mogelijkheid om in contact te komen met het leven van uw oom.

Hartelijke groet, T.M.'

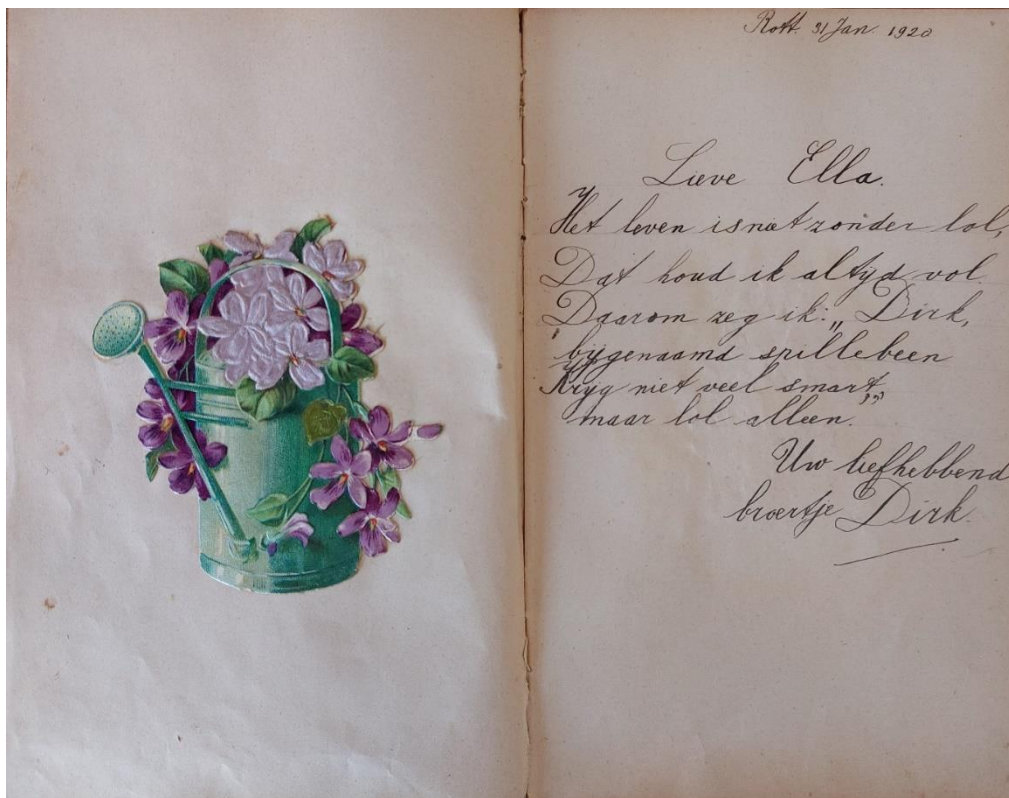
Eenige kennisgeving.
Heden ontvingen wij de
zeer droeve mededeeling
dat onze Zoon, Broeder,
Zwager en Oom
DIRK F. JUNCKER,
in den ouderdom van 37 j.
op 8 Maart '45 in het kamp
Pakan Baroe (midden Su-
matra) als krijgsgevangene
is overleden.
Namens allen:
J. M. JUNCKER Sr.
Soerensche weg 158,
Apeldoorn. *26/10/45*

De Pakan Baroe Spoorweg is na voltooiing in augustus 1945 nooit in gebruik genomen. Alle lijden is voor niets geweest.
Dit document is een eerbetoon aan de lievelingsoom van mijn moeder.

Poëziealbum Ellen (Bubbe) Pestman Koning, dochter van Ella Juncker

Poëziealbum Ella Juncker

¹ Joki Huisman is nooit hertrouwd. Ze ging terug naar Nederland. In 1995 gaf ze zich op voor een Pelgrimsreis Verre Oosten, georganiseerd door de Oorlogsgravenstichting. Of ze inderdaad gegaan is, is niet bekend.

² In 2003 was in *Andere Tijden* een documentaire te zien over de Junyo Maru:

<https://anderetijden.nl/programma/1/Andere-Tijden/aflevering/515/De-ongegang-van-de-Junyo-Maru>